

Received : 23 February 2023

Revised : 27 November 2023

Accepted : 16 December 2023

เคบายา : วัฒนธรรมการแต่งกายสตรีบาบ่าภาคใต้ฝั่งตะวันตก¹

Kebaya: A Multiculture of Dressing in Southwestern Baba Women

วิกรม กรุงแก้ว

Wikrom Krungkaeo

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University

E-mail: star_oat@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้ศึกษาวัฒนธรรมการแต่งกายสตรีบาบ่าฝั่งตะวันตกทางภาคใต้ของประเทศไทย โดยผู้เขียนมุ่งศึกษาชุดเคบายา (Kebaya) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการแต่งกายที่ใช้นวัตกรรมสิ่งทอผสมผสานกับงานหัตถศิลป์และได้รับความนิยมสำหรับสตรีทุกช่วงวัย ลักษณะตัวเสื้อผ่าหน้าตั้งแต่ลำคอถึงริมเสื้อ แขนยาว ปลายเสื้อด้านหน้าแหลมระดับหน้าขา ด้านหลังสั้นระดับสะโพก ใช้เข็มกลัดโกสังชุด (Kerosang) หรือโกสังรันตีย์ (Kerosang Rantey) รั้งسابเสื้อแทนกระดุม นิยมสวมใส่ในโอกาสสำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี

การศึกษาพบว่า ชุดเสื้อเคบายาสำหรับสตรีบาบ่าในจังหวัดสตูล ตรัง กระบี่ พังงา ระนองและภูเก็ตลดทอนลงจากการสวมเสื้อคอตั้งและครุยท่อน มี 3 รูปแบบ 1) เคบายาลันดา เป็นเสื้อสมัยแรกเริ่ม ตัดเย็บอย่างหลวมด้วยผ้าปานหลากสี เนื้อหนามีลวดลาย ตกแต่งปลายแขนและริมเสื้อด้วยลูกไม้หน้ากว้างฉลุลายแบบตะวันตก 2) เคบายาปิฏู พัฒนาการช่วงที่ 2 ตัวเสื้อใช้นวัตกรรมเครื่องจักร ในการปักฉลุลวดลายบนเนื้อผ้าและริมขอบเสื้อทั้งตัวด้วยวิธีคัทเวิร์คเป็นเส้นโค้ง 3) เคบายาซูแลม ตัวเสื้อตัดเย็บด้วยผ้าปานรูเปียร์เนื้อบาง เข้ารูป ฉลุลวดลายริมเสื้อด้านหน้าด้วยวิธีปักร่อนสะดึงเป็นตาข่ายเล็ก ๆ ไปจนถึงปลายแขนเป็นรูปสัตว์มงคล ดอกไม้และพฤกษา ปัจจุบันเสื้อเคบายามีการประยุกต์ใช้ผ้าชนิดต่าง ๆ มาตัดเย็บเพื่อความเหมาะสมกับยุคสมัยและนิยมเรียกว่า “เสื้อย่าหย่า” ทั้งนี้สตรีบาบ่ายังคงนุ่งใส่โจงปาเต๊ะเขียนลายด้วยมือตลอดทั้งผืนจากเมืองไทรบุรี ประเทศมาเลเซีย หากมีเทศกาลงานประเพณีสตรีบาบ่าจะสวมเครื่องประดับชิ้นสำคัญเพื่อปกป้องถึงฐานะทางสังคม

¹ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

คำสำคัญ : เคบายา, สตรีบาบ๋า, เสื้อย่าหย่า, ซาติพันธุ์บาบ๋า, วัฒนธรรมการแต่งกาย

Abstract

This study investigates the dressing culture of Baba females in Thailand's southern region, focusing on the dress known as Kebaya, which has long been popular among Baba females of all ages. The dress is made up of a long-sleeved shirt that is knee length with a v-shaped edge at the front and thigh length at the back; the front strips of the shirt are secured by a pin called Keronsang or Kerosang Rantey instead of buttons. Baba females usually wear this dress on special occasions.

It is founded that the Kebaya dress worn by Baba females in Satul, Trang, Krabi, Phang Nga, Ranong, and Phuket is a simplified version of the stand collar dress and knee length gown. There are three different styles of the dress, including 1) Kebaya Landa, which is a loose colorful cotton shirt. This style's fabric is thick and has a pattern. The sleeves and shirt are edged with thick lace in a western style; 2) Kabaya Biku, which is tailored from a machine-engraved fabric with curving cutwork around the entire edge of the shirt; and 3) Kebaya Sulam, which is tailored from thin rupiah ramie in a slim fit pattern, with the front of the shirt traditionally embroidered with the hoop to create patterns of auspicious animals, flowers, and plants. Nowadays, various fabrics are used to make Kebaya, which is also known as a Nyon nya dress. In special occasions, Baba females still wear hand painted batik sorong from Kedah, Malaysia, along with their favorite accessories to indicate their social status.

Keyword : Kebaya, Nyonya Dress, Baba Ethnic, Dress Culture

1. บทนำ

การกำเนิดเกิดขึ้นของกลุ่มเพอรานากันเชื้อสายจีนหรือลูกครึ่งจีนนั้นมีปรากฏการตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในรัฐปีนัง มะละกา ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ อีกทั้งในจังหวัดทางภาคใต้ชายฝั่งตะวันตกของประเทศไทย จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่สตูล ตรัง กระบี่ พังงา ระนองและภูเก็ต เนื่องจากสมัยก่อนชาวจีนมีการอพยพเพื่อแสวงหาอาชีพและการตั้งถิ่นฐานมายังประเทศไทย โดยสันนิษฐานว่าในอดีตประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรอย่างมากและจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่าที่สำคัญในดินแดนคาบสมุท

มลายู โดยทำให้ชาวจีนเดินทางเข้ามาสู่ภาคใต้ของประเทศไทยด้วยปัจจัยด้านต่างๆ โดย ฤดี ภูมิภูถาวร (2553) กล่าวว่า ชาวจีนกลุ่มกรรมกรที่เข้ามาทำงานในเหมืองแร่ตามข้อเสนอของพระยารัษฎานุประดิษฐ์ กรมการเมืองภูเก็ตที่เสนอให้รัฐบาลสนับสนุนการเดินทางของกรรมกรจีนที่เดินทางโดยตรงจากจีนมา ภูเก็ต โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ก่อนแล้วค่อยทำงานขุดใช้จนครบถ้วนตามสัญญาจึงจะเป็นคน จีนอิสระในเมืองภูเก็ตและเมืองใกล้เคียง เช่นพังงา ตะกั่วป่ามากที่สุด โดยเข้ามาในภูเก็ตในช่วงประมาณ พ.ศ. 2449-2464

กระนั้นเมื่อชาวจีนเดินทางเข้าสู่ภูเก็ตจึงมีการแต่งงานกับคนพื้นเมืองทั้งที่เป็นชาวมุสลิมและ ไม่ได้เป็นมุสลิม เมื่อมีบุตรจะกลายเป็นกลุ่มสังคมชาติพันธุ์ใหม่ที่ผสมผสานระหว่างความเป็นวัฒนธรรม จีนและมาเลเซีย สังคมพหุวัฒนธรรมดังกล่าวแตกต่างไปจากสังคมวัฒนธรรมชาวจีนและสังคมวัฒนธรรม ของชาวมาเลเซีย เพราะสังคมชาวเพอรานากันเชื้อสายจีนจะใช้ภาษามลายู ลูกหลานเพอรานากัน เชื้อสายจีนจะไม่สามารถพูดภาษาจีนได้แต่จะสามารถสื่อสารด้วยภาษามลายูเท่านั้น ซึ่งสามารถพบได้ใน ปัตตานี (จากรัตนาปัจจุบัน) มะละกาและสิงคโปร์ มีงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าถึงแม้จะเป็นโรงเรียนคริสต์ของ ชาวจีนใน สิงคโปร์หรือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกก็ตาม ในช่วงเรียนภาษาจีนก็จะใช้ภาษา มลายูในการจัดการเรียนการสอน (Qin Yong Zhuang, 2001 อ้างถึงใน อติยศ สรรคบุรณารักษ์ และ ศศิณีภูริ์ สรรคบุรณารักษ์, 2561) ผลจากการศึกษาสามารถสรุปความได้ว่า “ชาวบาบ๋า” ทางภาคใต้ของ ประเทศไทย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีการผสมผสานระหว่างเชื้อชาติจีนและชาวพื้นเมืองเข้าไว้ด้วยกัน เมื่อมีทายาทสืบเป็นบุตรชายจะเรียกแทนตัวว่า “บาบ๋า” (Baba) เมื่อมีบุตรสาวก็จะเรียกแทนตัวว่า “ยอนยา” (Nyonya) หรือ “ญ๋อญะ (Nyo-nya) แต่ทั้งนี้จะไม่นิยมเรียกลูกผสมระหว่างพ่อที่เป็นชาวจีน และแม่เป็นชาวพื้นถิ่นในจังหวัดภูเก็ตว่า “เพอรานากัน” (Perranakan) เนื่องจากคำว่าเพอรานากันเป็น คำครอบคลุมโดยกว้าง แต่จะนิยมใช้เรียกผู้มีเชื้อสายผสมที่มีถิ่นฐานอาศัยอยู่บริเวณช่องแคบมะละกา ปันงาและสิงคโปร์ จากการสังเกตพบว่าในจังหวัดฝั่งตะวันตกทางภาคใต้ของประเทศไทยนิยมใช้คำว่า “บาบ๋า” เป็นคำเรียกแทนตัวของบุคคลที่มีเชื้อสายผสมระหว่างชาวจีนและชาวพื้นถิ่นทั้งหญิงและชาย

วัฒนธรรมสำคัญประเด็นหนึ่งที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสตรีชาวบาบ๋าในฝั่งตะวันตกได้ อย่างชัดเจนคือ การสวมเสื้อตัวยาวในโอกาสสำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี ปลายเสื้อด้านหน้าเรียวย แหลม ตกแต่งตัวเสื้อด้วยงานหัตถศิลป์เรื่องการเย็บ ถัก ปักสะดึงเป็นลวดลายดอกไม้ สัตว์ และพฤษชา เถวัลย์พันธุ์ไม้ ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ชุดเสื้อเคบายา” สวมเสื้อชั้นในครึ่งตัว (บราเซียร์) นุ่งโจงปาเต๊ะ ที่มีการเขียนลายด้วยมือตลอดทั้งผืน ซึ่งปรากฏให้เห็นว่ารูปแบบการแต่งกายดังกล่าวสำหรับสตรีชาว บาบ๋าในฝั่งตะวันตกมีลักษณะตัวเสื้อที่เป็นไปในทิศทางกันคือ ปลายเสื้อด้านหน้าเรียวยแหลมปักฉลุ ลวดลายด้วยการใช้สะดึงหรือปักจักร แต่แตกต่างกันที่รูปทรงของตัวเสื้อและเนื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บ บางพื้นที่มีลักษณะเป็นเสื้อตัวยาวทั้งด้านหน้าและด้านหลัง บางพื้นที่ตัวเสื้อด้านหน้าเรียวยแหลมด้านหลัง สั้นระดับสะโพก หรือการตัดเย็บที่แตกต่างกันในรูปแบบของคอเสื้อ เป็นต้น

เคบายา (Kebaya) เป็นวัฒนธรรมการแต่งกายแฟชั่นยอดนิยมของสตรีชาวบาบ๋าภูเก็ต ในช่วงประมาณ พ.ศ.2463 ถึงประมาณปี พ.ศ.2500 ซึ่งอาจจะอยู่ในช่วงประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นการแต่งกายที่มีพัฒนาการเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพดิน ฟ้า อากาศ และการเปลี่ยนแปลงไปตามความนิยมของยุคสมัย ดังนั้นการคัดเลือกเนื้อผ้าและเทคนิคการตัดเย็บจึงพัฒนาไปตามสภาพอากาศและยุคสมัยพหุวิทยาการเพื่อให้เกิดความสะดวกคล่องตัวต่อการสวมใส่ อีกทั้งเมื่อยุคสมัยมีการพัฒนาตามความสามารถของมนุษย์และเครื่องจักรอุตสาหกรรมโรงงานส่งผลให้นวัตกรรมด้านสิ่งทอมีบทบาทเข้ามาแทนที่ฝีมือของมนุษย์ จากเดิมชุดเสื้อเคบายามีการปักสักรด้วยฝีมือของสตรี หรือการใช้เครื่องจักรอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนในการตัดเย็บ แต่การปักฉลุลายยังคงต้องใช้เทคนิคและความสามารถเฉพาะด้านของฝีมือเชิงช่างในการออกแบบลวดลายเพื่อตอบสนองความต้องการด้านเครื่องนุ่งห่มของสตรีเพศ ความนิยมของการแต่งกายในรูปแบบเคบายาซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีผสมผสานระหว่างคนมลายูท้องถิ่นในคาบสมุทรมลายูที่นับรวมตั้งแต่ตอนใต้ของไทยไปจนถึงดินแดนในช่องแคบมะละกากับผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ที่เข้ามาตั้งรกราก

ในเสื้อเคบายาหนึ่งตัวจะมีรูปแบบมาจากวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวมลายูดั้งเดิม โดยปรับรูปแบบให้เน้นทรวดทรงและลดความยาวตัวเสื้อให้อยู่เหนือสะโพก ตกแต่งด้วยผ้าลูกไม้หรือเทคนิคการฉลุผ้าแบบตะวันตกปกคลุมตามคตินิยมจีน สำหรับชาวภูเก็ตจะเรียกเสื้อเคบายาว่า “เสื้อย่าหย่า” ถือเป็นรูปแบบเสื้อที่เป็นที่นิยมของสาวภูเก็ตมาตั้งแต่อดีต

แม้วัฒนธรรมการแต่งกายชุดเสื้อเคบายามีพัฒนาการจากการใช้ผ้าเนื้อหนาลวดลายต่างๆ ประดับลูกไม้แบบชาวตะวันตก มาสู่การใช้ผ้าเนื้อบางเพื่อความเหมาะสมกับภูมิอากาศและสรีระที่งดงามของสตรีชาวใต้ แต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่มีในการตัดเย็บและโอกาสในการสวมใส่ที่มีการผสมผสานความงามตามวิถีของสตรีมลายูและสตรีชาวจีน ซึ่งถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมด้านสิ่งทอที่เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพชนในการออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อตอบสนองความต้องการทุกปัจจัย ตลอดจนมีการพัฒนารูปแบบตามแนวความคิดเพื่อให้เกิดสวยงามและแปลกใหม่สอดคล้องตามยุคสมัย โดยการหยิบยืมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นใหม่จากนานาอารยประเทศมาผสมผสานให้เกิดความลงตัวเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ เพศสภาพ วิทยุณี ตำแหน่งหน้าที่ โอกาสในการสวมใส่ และ ก้าวทันกับยุคสมัยปัจจุบัน หากวัฒนธรรมการแต่งกายที่กล่าวมาข้างต้นขาดผู้อนุรักษ์และสืบสานมรดกทางภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวบาบ๋าเหล่านี้ก็จะเลือนหายไปตามกาลเวลา บทความวิชาการฉบับนี้เป็นเพียงสื่อกลางในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้ในวงกว้าง และเล็งเห็นความสำคัญต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อไป

2. เนื้อหาของเรื่อง

สตรีชาวบาบ๋าในภาคใต้ฝั่งตะวันตกของประเทศไทยมีรูปแบบการแต่งกายที่เป็นการประยุกต์ลักษณะวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวมาเลย์กับการแต่งกายของชาวจีนให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือชาวบาบ๋าสามารถประยุกต์รูปแบบของเสื้อผ้าให้กลมกลืนกับสังคมและในขณะเดียวกันก็มีความโดดเด่นเฉพาะตัวในเรื่องของภูมิปัญญาของเชิงช่างในเรื่องการตัดเย็บและลวดลาย จากวัฒนธรรมความเชื่อในพื้นที่ วัฒนธรรมการแต่งกายแม่แบบของสตรีชาวบาบ๋าที่ปรากฏในจังหวัด ฝั่งตะวันตกของไทยมีส่วนที่ได้รับพหุทางวัฒนธรรมมาจากรัฐปีนัง ดังที่ ฤดี ภูมิภูถาวร (2553) กล่าวไว้ในหนังสือเรื่องวิวัฒนาการของผ้าทอ อธิบายไว้ว่า ทั้งนี้ในอดีตการคมนาคมระหว่างภูเก็ตกับปีนัง สะดวกกว่าการเดินทางจากภูเก็ตไปกรุงเทพฯ วัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนปีนังจึงได้รับการถ่ายทอดมายังภูเก็ต ประกอบกับในยุคต้นโกสินทร์คนจีนเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น การแต่งกายของผู้หญิงบาบ๋าจึงเป็นการผสมผสานระหว่างแนวการแต่งกายของผู้หญิงมาเลเซียกับจีน คือยังคงใช้ผ้านุ่งเป็นโครงสร้างแบบมาเลเซีย สวมเสื้อตัวยาวแบบผู้หญิงมาเลย์ และสวมเสื้อคลุมยาวคอปิดคล้ายลักษณะแพ้นของหญิงชาวจีน ฉะนั้นเสื้อผ้าที่การประยุกต์ขึ้นใช้จึงกลมกลืนกับสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว นิยมใช้วัสดุจากต่างประเทศตามฐานะ เนื่องจากกลุ่มคนบาบ๋าเป็นพ่อค้าฐานะทางสังคมดี เศรษฐกิจดี จึงนิยมแต่งกายเพื่อยกระดับฐานะทางสังคมผ่านทางเสื้อผ้าที่นำมาตัดเย็บ กระดุมและเครื่องประดับ ทำด้วยทองและเพชร

การศึกษาพบว่า เสื้อเคบายาคือตัวเสื้อที่พัฒนารูปแบบมาจากเสื้อครุยท่อนที่มีลักษณะเป็นเสื้อสองตัว คือชั้นด้านในเป็นเสื้อคอตั้งแขนยาว ตามแบบเสื้อพื้นฐานสำหรับสตรีชาวบาบ๋าในสมัยอดีต สวมทับด้วยเสื้อที่ตัดเย็บอย่างหลวม ๆ ด้วยผ้าโปร่งบางหรือผ้าปานที่มีลวดลายปักฉลุตลอดทั้งผืน ทั้งนี้เนื่องจากภาคใต้ประเทศไทยมีสภาพอากาศค่อนข้างร้อนและเพื่อให้การสวมใส่เกิดความคล่องตัว จึงปรับเปลี่ยนเป็นเสื้อครุยท่อนมาเป็นเสื้อตัวเดียว โดยเสื้อครุยท่อนเรียกตามภาษาฮกเกี้ยนว่า “ปั่วตั้งเต้” มาจากคำว่า “ปั่ว” หรือ “ป่อ” แปลว่าผ้า “ตั้ง” แปลว่ายาว ส่วน “เต้” แปลว่าสั้น สรุปความโดยรวมแปลว่าลักษณะของตัวเสื้อที่มีรูปแบบไม่สั้นและไม่ยาว (ความยาวประมาณครึ่งสะโพก) เสื้อครุยท่อนหรือชุดครุยท่อนเป็นลักษณะตัวเสื้อด้านนอกที่ตัดเย็บด้วยผ้าลูกไม้โปร่งบางหรือผ้าปาน โดยส่วนใหญ่นิยมลายดอกไม้ หงส์หรือผีเสื้อ ซึ่งจะสวมเสื้อคอตั้งแขนจับไว้ด้านในเป็นชั้นแรกและคลุมทับด้วยเสื้อครุยท่อน ทั้งนี้เสื้อครุยท่อนเป็นเสื้อผ้าหน้าไม่มีกระดุมจึงนิยมใช้เข็มกลัดทองประดับเพชรพลอย ซึ่งเรียกว่า “โกส้าง” หรือ “โกสัง” กลัดไว้เพื่อไม่ให้ตัวเสื้อหลุดออกจากกัน ชุดครุยท่อนได้ตัดทอนลงมาจากเสื้อครุยยาวที่ใช้สำหรับการสวมใส่ในโอกาสพิเศษ หรือการออกงานทางสังคมอย่างเต็มรูปแบบ (ปราณี สุกุลพิพัฒน์ และคณะ, 2555)

จรรยารัตน์ ตันทวนนิช (สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2562) ผู้มีความรู้การแต่งกายบาบ๋าและผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์บ้านพระพิทักษ์ชินประชา จังหวัดภูเก็ต ให้ข้อมูลว่า เสื้อครุยท่อนปัจจุบันหาผู้สวมใส่ได้ยาก เพราะจะต้องใช้เสื้อจำนวน 2 ตัวสวมทับกัน เสื้อตัวในเป็นเสื้อคือตั้งแขนจีบ โดยแต่เดิมนิยมสวมเสื้อสีขาว และตัวเสื้อด้านนอกเป็นผ้าเนื้อโปร่งบางหรือผ้าปานเนื้อบางตัดเย็บในลักษณะหลวม ๆ สวมทับเสื้อตัวใน ไม่มีรางกระดุมจะนิยมใช้เข็มกลัดโกส้งติดไว้ระหว่างسابเสื้อด้านหน้า จำนวน 3 ตัว (เข็มกลัดแม่ลูก) และนุ่งโสร่งปาเต๊ะวาดมือจากชาว

รูปที่ 1 เสื้อครุยท่อน หรือเสื้อครุยครึ่งท่อน

ที่มา : ฤดี ภูมิภูถาวร (2553)

ดังนั้นรูปแบบของเสื้อเคบายาจึงมีพัฒนาการมาจากเสื้อครุยท่อนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพอากาศและความคล่องตัวในการดำรงชีวิตประจำวัน นิยมสวมใส่ในงานพิธีการต่างๆ เช่น งานบุญประเพณีตลอดจนงานสังคม โดยลักษณะของตัวเสื้อทั้งชายเสื้อด้านหน้าให้มีปลายแหลม ปลายเสื้อด้านหลังอยู่ระดับสะโพก นิยมตัดเย็บเป็นคอวีหรือมีระบายบริเวณคอเสื้อยาวตลอดจนถึงริมเสื้อด้านล่าง ปลายแขนยาวระดับข้อมือ โดยปรากฏพบจากการศึกษาจำนวน 3 รูปแบบ ดังนี้

1) เคบายาลันดา หรือเคบายาลินดา (Kebaya Renda) เป็นเสื้อสมัยแรกเริ่ม มีรูปแบบการตัดเย็บอย่างหลวม ไม่เข้ารูป แขนยาวด้วยผ้าเนื้อหนามีลวดลายหรือผ้าปานหลากสี ตกแต่งปลายแขน สิบเสื้อและริมตัวเสื้อตลอดทั้งตัวด้วยลูกไม้หน้ากว้างฉลุลายนำเข้าจากยุโรปลักษณะถักตาซุนเป็นช่องตารางเล็ก ๆ เป็นลายดอกไม้หรือสามเหลี่ยมเลขาคณิตด้วยไหมไนลอน นิยมติดسابเสื้อด้านหน้า

ด้วยเข็มกลัดโกส้ง หรือประดับด้วยเข็มกลัดที่มีสายสร้อยติดกันในลักษณะต่าง ๆ เช่นลายดอกไม้ ลายใบไม้ ลายแมลง และลายผีเสื้อ

รูปที่ 2 การแต่งกายชุดเคบายา ภาพจากการศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติถาวร
จังหวัดภูเก็ต

ที่มา : วิกรม กรุงแก้ว (2560)

2) เคบายาบีกู (Kebaya Biku) ลักษณะตัวเสื้อที่มีพัฒนาการเป็นช่วงที่ 2 ต่อจากเคบายา
ลันดา เป็นการพัฒนารูปแบบการแต่งกายให้ทันสมัยมากขึ้นสำหรับสตรีชาวบาหลี เนื่องจากมีการนำ
นวัตกรรมในการตัดเย็บ และความทันสมัยด้านเทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานจึงทำให้วิธีการตัด การเย็บ
การต่อและการปักใช้กำลังคนและเครื่องเพื่อให้เกิดความสวยงามมากขึ้น โดยตัวเสื้อใช้นวัตกรรม
สมัยใหม่ทางด้านสิ่งทอผสมผสานกับแนวคิดในการออกแบบของฝีมือเชิงช่างและอุตสาหกรรมเครื่องจักร
ในการปักกลุลวดลายบนเนื้อผ้าเป็นลวดลายดอกไม้ ลายเถาวัลย์ ลายสัตว์ ลายช่องตารางหรือลวดลาย
เลขาชนิด เช่น วงกลม สามเหลี่ยม นอกจากนี้มีการใช้วิธีคัทเวิร์คเป็นเส้นโค้ง (การสอปริมผ้า) บริเวณริม
ขอบตัวเสื้อตลอดทั้งตัว

รูปที่ 3 การแต่งกายชุดเคบายาปัก

ที่มา : เอนก นาวิกมูล และธงชัย ลิขิตพรสวรรค์ (บรรณาธิการ) (2561)

3) เคบายาซูลาม (Kebaya Sulam) ตัวเสื้อตัดเย็บด้วยผ้าป่านรูปเปียร์เนื้อบาง มีการเข้ารูปเล็กน้อย ฉลุลวดลายริมเสื้อด้านหน้าด้วยวิธีปักร่อนสะตังเป็นตาข่ายเล็ก ๆ ไปจนถึงปลายแขนเป็นรูปสัตว์มงคล ดอกไม้และพฤกษาพันธุ์ไม้ รูปแบบของเสื้อเคบายาซูลามมีการพัฒนามาจากตัวเสื้อเคบายาปัก แตกต่างกันในลวดลายในการปักฉลุลงไปบนตัวเสื้อด้วยไหมจีนสีสันสดใส มีความประณีตและรายละเอียดในการปักร่อนสะตังมากขึ้น ลักษณะตัวเสื้อมีการเข้ารูปให้มองเห็นทรวดทรงของสตรีบาบ่าอย่างชัดเจน

ในรูปแบบของตัวเสื้อเคบายา หรือเสื้อย่าหย่าในปัจจุบันจะนิยมสำหรับสตรีวัยสาวถึงสตรีวัยกลางคน ตัวเสื้อจะมีสีสันสดใส เช่นสีแดง สีส้มอิฐ สีเหลืองดอกบวบ สีฟ้าครามหรือสีเหลืองขมิ้น และมีการปักลวดลายบนริมของตัวเสื้อด้วยสีตรงกันข้ามตั้งแต่ริมเสื้อไปจนถึงตัวเสื้อ หากเป็นตัวเสื้อสีเหลืองก็จะนิยมปักฉลุลายลวดลายด้วยไหมสีแดงหรือสีน้ำเงิน และนิยมนุ่งโจงผ้าปาเต๊ะในสีตรงกันข้าม การแต่งกายชุดเคบายาปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยมีการตัดเย็บจนเข้ารูปมากเกินไป ปลายเสื้อด้านหลังสูงขึ้นมากกว่าปกติ เพราะช่างที่มีความรู้และมีฝีมือการตัดเย็บผ้าพื้นเมืองในปัจจุบันมีจำนวนน้อยและหาได้ค่อนข้างยาก เพราะในอดีตเสื้อเคบายาแบบบาบ่าจะไม่มีการเจาะกระดุมและไม่มีสาบปิดระหว่างอกเสื้อจะใช้เข็มกลัดโกส้งเป็นตัวยึดสาบเสื้อแทนกระดุมไม่ให้หลุดออกจากกัน (ศุภพรพงษ์ชัย พรพงษ์, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2562)

รูปที่ 4 การแต่งกายชุดเสื้อเคบายาซูแลมของสตรีบาบ๋าสมัยโบราณ
ที่มา : Tong Lillian (2014)

รูปที่ 5 การแต่งกายชุดเสื้อเคบายาในปัจจุบัน โดยการตัดเย็บเลียนแบบเสื้อเคบายาโบราณ
ที่มา: วิกรม กรุงแก้ว (2565)

รูปที่ 6 การแต่งกายชุดเสื้อเคบายาซูแลมของผู้เข้าประกวดมิสแกรนด์ไทยแลนด์ ณ บ้านพระพิทักษ์ชินประชา จังหวัดภูเก็ต

ที่มา: มิสแกรนด์ไทยแลนด์ (2561)

นอกจากนี้สตรีชาวบาหลีในจังหวัดฝั่งตะวันตกทางภาคใต้ของประเทศไทยรูปแบบการตัดเย็บเสื้อเคบายาในสมัยโบราณเป็นทรงปล่อยไม่มีกระดุม เป็นลักษณะسابเสื้อเปิดกว้างทิ้งปลายแหลมผ่าหน้าตลอดตั้งแต่ลำคอจนถึงปลายตัวเสื้อ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เข็มกลัดโกส้งมีลักษณะเป็นเข็มกลัดชุดหรือเรียกว่าเข็มกลัดแม่ลูกที่ทำจากทองคำ ประดับเพชรลูกหรือเพชรซี่กรังسابเสื้อเอาไว้ไม่ให้หลุดออกจากกัน โดยเข็มกลัดโกส้งเป็นเครื่องประดับชิ้นสำคัญที่บ่งบอกถึงความเป็นสตรีบาหลีได้อย่างชัดเจนมากที่สุด ตัวบนสุดมีลักษณะคล้ายกับหยดน้ำ “ตัวแม่” (Mother Piece หรือ Kerongsang Ibu) ซึ่งตามรูปแบบเดิมแต่โบราณนั้นฝีมือเชิงช่างในการออกแบบเข็มกลัดโกส้งตัวแม่จะแฝงไว้ด้วยนัยสำคัญบางประการตามคติความเชื่อของชาวจีนเกี่ยวกับความขยัน มุ่งมั่น และความอดทนของนกกางแอน

รูปที่ 7 เข็มกลัดแม่ลูก (โกรสัง)

ที่มา : วิกรม กรุงแก้ว (2566)

จากการสังเกตของผู้ศึกษาพบว่า ศิลปะการสร้างงานของโกส้งตัวแม่ในสมัยโบราณ ส่วนใหญ่นิยมออกแบบผลงานเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ ในสาระสำคัญบนเครื่องประดับโกส้งจะสื่อให้เห็นถึงทัศนคติของชาวจีน โดยสร้างลวดลายเป็นนกนางแอ่นจำนวน 3 ตัว ซึ่งอยู่บริเวณด้านล่างปลายของหยดน้ำ 1 ตัว และอยู่บริเวณด้านบนในลักษณะนอนกางปีกคาบลูกไขทองคำอีก 2 ตัว จากนัยสำคัญดังกล่าวสันนิษฐานว่านกนางแอ่นเป็นสัตว์ที่มีพลังกำลังแข็งแรงทนทานต่อทุกสภาพอากาศ และมีความพยายามมุ่งมั่นในการสร้างรังนอนที่อยู่อาศัยและออกหาเลี้ยงชีพตั้งแต่เวลาเช้าจนพลบค่ำ จึงนำความเชื่อดังกล่าวมาเป็นสัญลักษณ์ในการสร้างลวดลายบนเครื่องประดับโกส้ง แฝงไว้ด้วยคำสอนเป็นคติเตือนใจผ่านฝีมือช่างได้อย่างสวยงาม ในส่วนของเข็มกลัดด้านล่าง หรือ “ตัวลูก” (Child piece, kerongsang anak) มีลักษณะเป็นทรงกลมและมีขนาดเล็กประดับด้วยเพชรซีก หรือเพชรลูกให้เป็นชุดเดียวกับตัวแม่

รูปที่ 8 นัยสำคัญนกนางแอ่นบนเข็มกลัดตัวแม่

ที่มา: วิกรม กรุงแก้ว (2566)

3. บทสรุป

วัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในกลุ่มชาติพันธุ์บาบ่าที่ปรากฏในจังหวัดฝั่งตะวันตกทางภาคใต้ของประเทศไทยนั้นมีวิถีชีวิตที่ผสมผสานหลากหลายวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมพื้นถิ่น (ชาวไทย) วัฒนธรรมชาวจีนและวัฒนธรรมมลายู และมีที่ตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ติดต่อกับทะเลอันดามัน ทำให้วิถีการดำรงชีวิตมักเกี่ยวข้องกับการติดต่อค้าขายเรื่องเครื่องเพชรพลอย ติบูก พีช

เครื่องเทศและเสื้อผ้าอาหารตามสัมพันธ์ภาพกับนานาอารประเทศในครั้งอดีตกาล โดยสามารถอธิบายให้เห็นถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการไปตามยุคสมัยและวิถีการดำรงชีวิตมนุษย์ตามการเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ซึ่งปรากฏพบว่าการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการแต่งกายชุดเสื้อเคบายา เมื่อพิเคราะห์ย้อนหลังกลับไปประมาณ 50 ปีที่ผ่านมาผู้คนยังคงให้ความสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายบาบาไว้ได้อย่างดี โดยการแต่งกายที่ตามแบบโบราณและเหมาะสมกับทุกโอกาส ลักษณะของตัวเสื้อมีการตัดเย็บตามรูปแบบที่ถูกต้องของประเภทตัวเสื้อ

ปัจจุบันเมื่อยุคสมัยมีการพัฒนาและก้าวหน้าโดยพึ่งพานวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ อีกทั้งการความหลากหลายทางด้านนวัตกรรมสิ่งทอ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้รูปแบบการแต่งกายชุดเสื้อเคบายามีการปรับเปลี่ยนด้วยการใช้ผ้าในลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาเป็นตัวตัดเย็บ มีการปักประดับด้วยลูกไม้สำเร็จรูปที่มีจำหน่ายในท้องตลาด อีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้คนหันมานิยมแต่งกายชุดเสื้อเคบายน้อยลง อาจจะเป็นเพราะชุดเสื้อเคบายามีการปักฉลุวดลายบนริมตัวเสื้อด้วยการปักจักแบบร้อนสะดึงเป็นตารางเล็ก ๆ ครั้งละ 1 ผีเข็มจนเกิดเป็นลวดลายจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาประณีตและใส่ใจทุกรายละเอียด โดยเสื้อเคบายาที่ปักฉลุวดลายแต่ละประเภทอาจจะมีมูลค่าที่แตกต่างกัน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ตัวละ 1,400 – 3,500 บาท ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายและขนาดของลวดลาย จึงเป็นเรื่องยากต่อการซื้อหามาสวมใส่ เว้นแต่มีงานประเพณีหรือพิธีการสำคัญก็จะมีสวมใส่เสื้อเคบายาที่มีการตัดเย็บและพัฒนาารูปแบบใหม่เพื่อให้เกิดความสวยงามตามสมัยนิยม

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ให้วัฒนธรรมของการแต่งกายชุดเสื้อเคบายาเกิดการเปลี่ยนแปลงพบว่ามาจากค่านิยม กระแสสังคม นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีเป็นส่วนโน้มน้าวจิตใจมนุษย์เกิดความทันสมัย กล้าที่จะเปิดใจปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ จนทำให้วัฒนธรรมแบบเก่าค่อย ๆ จะเลือนหายไปตามกาลเวลาหรืออาจจะมองเป็นเรื่องล้าสมัย ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไว้หลายประเด็น จากการศึกษาแนวความคิดของ จ่านง อติวัฒน์ สิทธิ (2540) ซึ่งได้อธิบายถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม ไว้ในหนังสือ สังคมวิทยา กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่เกิดขึ้นเป็นอิทธิพลที่มาจากภายนอกสังคม คือจากสภาพธรรมชาติที่อยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดโดยฝีมือของมนุษย์เป็นผู้ก่อขึ้น เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นนอกระบบของสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และอุดมการณ์ สิ่งซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันมาจาก 1) สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นสาเหตุต่อการย้ายถิ่นฐานเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพเพื่อแสวงหาสิ่งใหม่ๆ 2) จำนวนประชากร มีการเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลทางด้านการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ต้องมีการเพิ่มและกระจายผลผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการด้านการบริโภค เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจแล้วย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาพครอบครัว และสังคมจะขยายตัวขึ้น 3) เทคโนโลยี การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ หรือการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในสังคม ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบแผนทางสังคมในการดำรงชีวิตที่ทันสมัย 4) ปัจจัยทาง

เศรษฐกิจ หมายถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับสังคม เช่นการแบ่งปัน การแลกเปลี่ยน และการผลิตเพื่อบริโภค และ 5) ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของคนในสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพราะความคิดที่แตกต่างหรือความคิดที่เรียกร้องสิทธิทางสังคมเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยสามารถอธิบายตามทัศนคติได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมถือเป็นดาบสองคม มีทั้งข้อดีและข้อเสีย กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม อาจจะเป็นข้อดีของการพัฒนาระบบประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ มีความคิดแปลกใหม่ทางด้านสิ่งทอ แข็งขาง ที่มีความจำเป็นต่อการผลิตในจำนวนมาก ซึ่งไม่สามารถใช้แรงงานของมนุษย์เป็นผู้ผลิตได้ เทคโนโลยีสมัยใหม่จึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบสังคม อาจจะเป็นด้วยระบบเศรษฐกิจ ระบบการค้าต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าของธุรกิจเหล่านั้น เช่น โรงงานทอผ้า โรงงานผลิตเครื่องประดับ เป็นต้น จึงเกิดการแข่งขันเพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ทางด้านสินค้า และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา จนหลายประเทศให้ความนิยม แม้กระทั่งประชากรที่อาศัยอยู่ภายในประเทศก็ยังคล้อยตามผลผลิตของเครื่องจักรเหล่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงของระบบสังคมที่ก้าวหน้าจะต้องยอมรับในการพัฒนาที่ทันสมัย และเกิดผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแต่งกายเคบายาไปไม่มากก็น้อย อาทิเช่น การปรับเปลี่ยนจากการใช้ผ้าป่านรูปเปียร์แบบโบราณมาเป็นผ้าคอตตอน การปักฉลุลวดลายด้วยไหมสีบนริมตัวเสื้อมาเป็น การใช้ลูกไม้สำเร็จมาประดับตกแต่ง เทคนิคและวิธีการตัดเย็บเป็นทรงหลวมพัฒนามาเป็นตัวเสื้อเข้ารูป และเหมาะสมกับสรีระผู้สวมใส่ เป็นต้น ตลอดจนการสวมใส่เครื่องประดับในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีจำหน่ายในท้องตลาด แต่ทั้งนี้แนวทางการปฏิบัติดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดเคบายาอีกลักษณะหนึ่ง แม้ว่าจะเป็นการพัฒนาหรือประยุกต์รายละเอียดส่วนต่าง ๆ ของตัวเสื้อ แต่อย่างไรก็ตามยังปรากฏให้เห็นถึงการอนุรักษ์และสวมใส่โดยใช้อารมณ์ทางเลือกที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ที่มีความใกล้เคียงกับรูปแบบเสื้อเคบายาแบบโบราณ ดังที่งามพิศ สัตย์สวงน (2544) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมมีปัจจัยที่เกิดขึ้นมาจากการเปลี่ยนแปลงในครอบครัวเครือญาติ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การขัดเกลาทางสังคม การศึกษา ศาสนา ความเชื่อ การแพทย์ การสาธารณสุข ค่านิยม ประเพณี พิธีกรรม สัญลักษณ์ รวมทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุและกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เกิดจากประดิษฐ์คิดค้นใหม่ การค้นพบ การแพร่กระจายเกิดจากการติดต่อทางวัฒนธรรม ภาวะความทันสมัยและนวัตกรรม

รูปแบบวัฒนธรรมการแต่งกายชุดเสื้อเคบายาสำหรับสตรีชาวบาบ๋าแบบดั้งเดิมนั้นก็ยังปรากฏให้เห็นอยู่บ้างในโอกาสงานพิธีการสำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี โดยเฉพาะสำหรับสตรีที่เป็นเชื้อสายบาบ๋ามาตั้งแต่กำเนิด มักจะนำเสื้อเคบายาที่เป็นมรดกตกทอดมาสวมใส่ อีกทั้งยังเกิดเป็นนโยบายของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีการรณรงค์ให้สวมชุดเสื้อเคบายาหรือการแต่งกายตามแบบอย่างวัฒนธรรมบาบ๋าในการปฏิบัติหน้าที่หรือโอกาสสำคัญของทางราชการ นอกจากนี้ยังปรากฏให้เห็น

วัฒนธรรมการแต่งกายชุดเคบายาแบบโบราณเฉพาะกลุ่มผู้นุรักษ์และทำนุบำรุงวัฒนธรรมอยู่อย่างสม่ำเสมอ เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สมาคมเพอรานากัน ชมรมบาบ๋าจังหวัดระนอง พิพิธภัณฑ์ที่มีการรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ เป็นต้น หากแต่กล่าวถึงตัวบุคคลที่ยังคงอนุรักษ์มีอยู่ไม่มากนักจะปรากฏพบในกลุ่มสตรีผู้สูงวัยที่มีเชื้อสายบาบ๋าดั้งเดิม หรือผู้ที่นิยมสวมใส่เครื่องแต่งกายบาบ๋าเมื่ออยู่ประจำบ้านหรือในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ตามวัฒนธรรมประเพณี

ปัจจุบันแฟชั่นของการแต่งกายด้วยชุดเสื้อเคบายาของสตรีชาวบาบ๋าในจังหวัดฝั่งตะวันตกทางภาคใต้ของประเทศไทย มีการพัฒนารูปแบบไปสู่การตัดเย็บตามความถนัดของฝีมือเชิงช่าง และนิยมใช้ผ้าที่มีจำหน่ายในท้องตลาดมาเป็นตัวตัดเย็บ เช่นผ้าลินิน ผ้าคอตตอน ผ้าลายดอก ผ้าอแกนซา หรือเนื้อผ้าชนิดต่าง ๆ ที่มีเนื้อผ้าและลวดลายใกล้เคียงกับเคบายาโบราณมากที่สุด อีกทั้งมีการปกคลุมลวดลายด้วยด้ายหรือไหมจีนสีต่าง ๆ ด้วยจักเย็บผ้า หรือการประดับลูกไม้แบบสำเร็จรูปตามความนิยมของผู้สวมใส่ และนิยมตัดผมลอนสั้นหรือผมซิงเกิ้ลแบบสตรีชาวตะวันตก ตลอดจนการนุ่งโจงกระเบนและสวมใส่เครื่องประดับตามฐานะทางสังคม เช่น กิ๊พติดผม ต่างหูเพชร กำไลทอง สร้อยคอหลั่นเต๋ปาย (สร้อยคอแผง) จี้ฮัวหนา (สร้อยคอและจี้ตะกร้าดอกไม้) แหวนบาเยะ หรือเครื่องประดับที่เป็นมรดกจากต้นตระกูลเมื่อถึงโอกาสสำคัญทางวัฒนธรรมประเพณี แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนารูปแบบเสื้อเคบายาแบบโบราณมาสู่นวัตกรรมการตัดเย็บในรูปแบบใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยและค่านิยมสำหรับผู้สวมใส่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดเสื้อเคบายาในจังหวัดฝั่งตะวันตกทางภาคใต้ของประเทศไทยได้อยู่คู่กับสังคมชาวบาบ๋าได้ต่อไป

4. เอกสารอ้างอิง

- งามพิศ สัตย์สงวน. (2544). *หลักมานุษยวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). รามการพิมพ์.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์. (2540). *สังคมวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปราณี สุกุลพิพัฒน์, ศุภชัย สุกุลพิพัฒน์, จักรพันธ์ เชาวน์ปรีชา และวณิชชา ไตรวรรณเกษม. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่องการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม การแต่งกายของชุมชนบาบ๋าเพอรานากัน*. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม.
- มิสแกรนด์ไทยแลนด์. (2561, 28 สิงหาคม). *การแต่งกายชุดย่าหยา ชุดพื้นเมืองประจำจังหวัดภูเก็ต*.
https://www.facebook.com/missgrandthailand?locale=th_
- ฤดี ภูมิภูถาวร. (2553). *วิวาห์บาบ๋าภูเก็ต*. เวิลด์ออฟเซ็ท พรินต์ติ้ง.
- วิกรม กรุงแก้ว. (2560). *พัสดราภรณ์ยอนหย่า*. โอเอส พรินต์ติ้ง เฮ้าส์
- เอนก นาวิกมูล และ ธงชัย ลิขิตพรสวรรค์. (บรรณาธิการ). (2561). *สมุดภาพเมืองระนอง*. พิมพ์ดี.
- Tong Lillian. (2014). *Straits Chinese Gold Jewellery*. Malaysia: Eastern Printers Sdn Bhd.